

Borsbeke – Sportterreinen. Heraanleg sportinfrastructuur

Hoofdstuk 1 Gemotiveerd advies

1.1. Kader

De gemeente Herzele wenst de terreinen van de voetbalclub KVC De Toekomst Borsbeke heraan te leggen. Hierbij wordt het bestaande B-terrein omgevormd tot een kunstgrasveld met bijhorende drainage, wordt de piste rond het A-terrein omgevormd tot een wielerpiste, en komen er nieuwe verhardingen en een nieuwe riolering. Daarnaast vinden er ook verschillende omgevingswerken plaats, zoals de aanleg van ballenvangers, dug-outs en groenzones.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de heraanleg van de sportinfrastructuur. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

Het betreft hier een archeologienota met **bepaalde samenstelling**, zoals beschreven in de CGP versie 2.0, Hoofdstuk 12.5.3.3.

1.2. De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Deze archeologienota is het resultaat van een volledig archeologisch vooronderzoek. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een bureaustudie. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

1.3. De aanwezigheid van een archeologische site

Binnen het kader van een archeologienota met beperkte samenstelling is geen onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van een archeologische site. Het is mogelijk dat er oorspronkelijk een archeologische site aanwezig was, maar deze is heden niet bedreigd door de geplande werken, en hoogstwaarschijnlijk al zeer sterk verstoord door de grootschalige graaf- en ophogingswerken in het verleden.

1.4. Impactbepaling

1.4.1. De geplande werken

De geplande werken omvatten vijf grote delen: (1) de heraanleg van de piste rond het A-terrein; (2) de omvorming van het B-terrein tot een kunstgrasveld; (3) de aanleg van nieuwe verhardingen; (4) de aanleg van nieuwe riolering; (5) verscheidene kleine omgevingswerken met geen of een minimale impact in de bodem.

De heraanleg van de piste rond het A-terrein

De bestaande grindpiste wordt omgevormd tot een **wielerpiste**. Daartoe wordt de bestaande opbouw, 50 cm dik, volledig verwijderd. Op deze diepte wordt de opbouw van de nieuwe piste aangelegd. Er komen keermuren aan deze piste in de bochten, één ter hoogte van het talud met het kunstgrasveld, en één ter hoogte van de zuidelijke grens van het projectgebied, aan de Warandebaan. Deze keermuren vormen een beperkte bodemingreep met een onderbreedte van 1,20 m en een aanleg op ca. 70 cm onder het maaiveld. De piste zal 6 m breed zijn en een lengte hebben van 375 m.

Omvorming van het B-terrein tot kunstgrasveld

Het B-terrein wordt omgevormd tot een **kunstgrasveld met een onderliggende drainage**. De oppervlakte wordt 100 m op 55 m. Het nieuwe terrein komt ca. 12,5 m meer naar het noorden te liggen ten opzichte van het bestaande B-terrein. De eerste stap in de aanleg houdt een nivellering van het terrein in, waarbij het deel dat momenteel weide is, meer dan 50 cm wordt afgegraven om tot op het gewenste niveau te komen. Ter hoogte van de noordelijke helft van het huidige terrein zal er ca. 40 cm worden opgehoogd. De zuidelijke helft van het terrein wordt zo'n 70 cm opgehoogd. Binnen het gabarit van deze afgravingen/ophogingen wordt het drainagesysteem aangelegd. Het uiteindelijke **afwerkingsniveau** ligt op 56,79 m TAW. Het totale grondverzet bedraagt ca. 4900 m³.

Het drainagesysteem omvat buizen van 65 mm diameter die met een onderlinge afstand van 4,50 m over de lengte van het terrein worden aangelegd. Hiervoor vinden geen graafwerken plaats: de leidingen zullen zich boven het bestaande niveau bevinden. Uitzondering hierop is het deel van het nieuwe terrein dat ten noorden van het huidige terrein zal komen te liggen.

Aanleg van nieuwe verhardingen

Rond het B-terrein en in de omgeving van de kantine en langs het A-terrein worden nieuwe verhardingen aangelegd. Rond het B-terrein gaat het om een verharding in waterdoorlaatbare klinkers met boordstenen. De ontsluitingswegen langs het A-terrein en in de omgeving van de kantine zijn in asfalt. De parkings worden uitgevoerd in grasbetonstenen.

De dikte van de **opbouw** (deel Aquafin) is voor de asfaltverharding 55 cm, voor de grasbetonstenen 45 cm en voor de waterdoorlatende klinkers 40 cm.

De **opbouw** van de verhardingen (deel Farys) bedraagt 26 cm.

Riolering

De totale lengte van de nieuwe riolering bedraagt zo'n 300 m. Het gaat om een **RWA-leiding** voor de afvoer van de drainage, en een **DWA-leiding**. De RWA vertrekt aan de zuidwestelijke hoek van het kunstgrasveld en ligt daar op 1,45 m onder het maaiveld. Ze gaat naar het westen en situeert zich ter hoogte van inspectieput R3 op een diepte van 1,87 m onder het maaiveld. Van daaruit gaat ze naar het zuiden (ter hoogte van R2 op 1,25 m onder het maaiveld). Vervolgens loopt ze in een buffergracht. Deze buffergracht is nieuw aan te leggen over een lengte van 128 m. Ze zal bovenaan 3,00 m breed zijn, onderaan 0,80 m, en zal een diepte hebben van 1,50 m. De buffergracht situeert zich ten zuiden van het zuidelijke talud van het A-terrein.

De DWA-leiding vertrekt eveneens aan de zuidwestelijke hoek van het kunstgrasveld, en ligt ter hoogte van D7 op 1,21 m onder het maaiveld. Vervolgens gaat ze naar het westen (D6: 1,82 m onder het maaiveld), om dan naar het zuiden te lopen (D4: 1,20 m onder het maaiveld), om in de Lochtingwegel aan te sluiten op het bestaande stelsel, op 2,14 m onder het maaiveld.

Onder het A-terrein wordt ook een RWA-leiding aangelegd. Deze ligt op een diepte van 1,05 m onder het maaiveld in het noorden tot 1,25 m onder het maaiveld in het zuiden. Het gaat om twee aparte tracés, één langs de westzijde van het veld en één langs de oostzijde. Beide monden uit in de buffergracht.

De RWA-leiding heeft een diameter van 300 mm, de DWA-leiding van 250 mm. De RWA onder het A-terrein zal diameters van 160 mm, 200 mm en 250 mm hebben.

Kleinere werken

Ten slotte vinden er verschillende omgevingswerken plaats, **die geen of een minimale ingreep in de bodem** met zich meebrengen. Het gaat om het uitbreken van de bestaande tribune aan het A-terrein, het plaatsen van leuningen, dug-outs, ballenvervangers, een toegangspoort, nieuwe verlichting en het verwijderen van een haag en het herstellen van groenzones.

1.4.2. Antropogene reliëfwijziging

Op basis van een vergelijking van het huidige hoogtemodel (DHMVII) met oude topografische kaarten, een *hillshade* van het terrein en de bodemtypekaart, is duidelijk dat er in het verleden grootschalige afgravingen en ophogingen hebben plaatsgevonden. Deze zijn in verband te brengen met het aanleggen van de sportinfrastructuur in de jaren '50 en '80. Het B-terrein is ten opzichte van de oorspronkelijke helling ca. 1,25 m tot ca. 3,75 m opgehoogd. Het A-terrein ligt in het noorden op het oorspronkelijke niveau, maar is in het zuiden ca. 2,50 m opgehoogd.

1.4.3. Confrontatie

De aanleg van de huidige sportinfrastructuur omvatte afgravingen en ophogingen, om genivelleerde niveaus aan te leggen voor de voetbalvelden. Daarnaast werden ook verhardingen, rioleringen en

nutsleidingen aangelegd. De tracés van de bestaande rioleringen en nutsleidingen zijn niet gekend. Het deel van de werken dat (deels) buiten dit bestaande gabarit valt, omvat de aanleg van de riolering en de buffergracht, en van de nieuwe verhardingen. Deze werken liggen echter wel in de zone die reeds volledig ingericht en verhard/geroerd is in het verleden.

Alle werken, met uitzondering van de omvorming van het B-terrein tot kunstgrasveld, vinden plaats binnen een zone die op de bodemtypekaart gekarteerd staat als 'sterk vergraven'. Op basis van het hoogteprofiel is duidelijk dat ook het gebied van het B-terrein sterk vergraven is. Er heeft dus een zware verstoring van het oorspronkelijke reliëf plaatsgevonden (ophoging tot 3,75 m).

Samengevat:

- De omvorming van het B-terrein tot een **kunstgrasveld** en de bijhorende nivelleringswerken vinden **volledig** plaats **binnen de bestaande afgraving/ophoging** zoals afgeleid kan worden van het hoogteprofiel. Daar waar afgegraven wordt, aan de kant van de weide ten noorden van het bestaande B-terrein, is de ophoging het kleinst en bedraagt ze 1,25 m, terwijl de afgravingen ca. 50 cm zullen bedragen. Aan de zuidkant van het terrein wordt ca. 70 cm opgehoogd, maar dit vindt plaats op een ophoging van ca. 3,75 m.
- De aanleg van de rioleringstracés vindt plaats op een relatief grote diepte (1,2 m – 2,1 m onder het maaiveld), over een lengte van ca. 300 m. De rioleringwerken vinden **quasi volledig** (m.u.v. de koppeling onder de Warandebaan) plaats binnen een gebied dat als 'OT' gekarteerd staat. Verder liggen ze in een zone die reeds volledig ingericht en verhard/geroerd is in het verleden. Het is in principe niet onmogelijk dat er oorspronkelijk bodemarchief geraakt wordt. Dergelijke tracés bieden, zeker gezien het kleine formaat van de hier gebruikte leidingen, echter **geen mogelijkheid tot ruimtelijk inzicht**, en bijgevolg geen kans op kenniswinst. Er bevinden zich immers al rioleringen en nutsleidingen op het terrein, waarvan de ligging wel onbekend is. Het is echter aannemelijk dat deze geraakt zullen worden bij de huidige werken, gelet op de bestaande inrichting van het terrein.
- De buffergracht kent een kleine oppervlakte (lengte: 128 m, bovenbreedte: 3,00 m, diepte 1,50 m in enkelbrekerprofiel) en biedt op die manier **geen mogelijkheid tot ruimtelijk inzicht**. Het tracé ligt ook volledig binnen de 'OT'-gekarteerde zone.
- De oppervlakte van de meer 'horizontale' werken (aanleg verhardingen) bedraagt ca. 2644,5 m² en opbouw tussen 26 cm en 55 cm. Deze werken vinden echter **verspreid over het terrein** plaats en volgen een vooral lineair tracé. Bovendien liggen ze **volledig** op gebied dat als 'OT' gekarteerd is. Het is opnieuw in principe wel mogelijk dat deze werken het oorspronkelijke bodemarchief zullen verstoren, aangezien ze buiten de zekere vergravingen (met name de voetbalterreinen zelf) liggen. Echter, op basis van de *hillshade* lijkt het zeker dat ook de zone van de oefenterreinen, waar deze verhardingen komen te liggen, reeds afgegraven is. Vervolgens liggen ze in een zone die al deels verhard is in het verleden. De werken bieden daarnaast, omwille van de beperkte oppervlakte, **weinig mogelijkheden tot ruimtelijk inzicht** op een eventueel aanwezige archeologische site, als deze al wordt aangetroffen.
- De **heraanleg van de wielerpiste** bevindt zich **volledig binnen het bestaande gabarit**: de bestaande opbouw wordt verwijderd waarna de nieuwe opbouw op het zelfde niveau wordt aangelegd.

Er kan dus gesteld worden dat binnen het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid **geen kans op kenniswinst** mogelijk is. De redenen hiervoor zijn:

- Het **projectgebied** is in het verleden **reeds volledig ingericht, verhard en geroerd**, waarbij er ingrijpende reliëfwijzigingen hebben plaatsgevonden.
- De **werken** zijn gesitueerd op deze **gekende ophogingen** of op terreinen die als '**OT**' gekarteerd zijn.
- De **werken** zijn van die aard dat, indien ze al een eventueel aanwezige archeologische site aansnijden, geen enkel zinvol ruimtelijk inzicht kunnen bieden. Ze liggen immers verspreid in een reeds zwaar vergraven en volledig ingericht gebied.

1.5. De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing.

1.6. De bepaling van de maatregelen

Gelet op het feit dat er omwille van de graafwerken in het verleden en de aard van de werken geen mogelijkheid is op kenniswinst, wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning **geen verder archeologisch (voor)onderzoek** op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing.